

ODRŽANA SU DVA ZNAČAJNA STRUČNO-ZNANSTVENA JUGOSLAVENSKA SAVJETOVANJA

U organizaciji Jugoslavenskog odbora za unapređenje ovčarske i kozarske proizvodnje i Instituta za stočarstvo — Zemun Polje, održano je 25. i 26. lipnja 1987. godine na Vlačiću savjetovanje na temu: »Ovčje i kozje mljekarstvo«.

Na savjetovanju je iznijeto 10 referata iz oblasti proizvodnje i prerade ovčjeg i kozjeg mlijeka, 3 iz područja tehnologije uzgoja i muže, te po 1 iz problematike korištenja travnjaka u ovoj proizvodnji, zoohigijene i marketinga.

Posebno mjesto među izlaganjima zauzima prikaz »Studije o stanju i mogućnostima razvoja ovčarske proizvodnje na širem području planine Vlačić«, koja je napravljena u organizaciji UPI-Instituta za istraživanja i razvoj.

U okviru savjetovanja demonstrirana je, po prvi puta u ovom području, strojna mužnja ovaca, koju je organizirao Institut za stočarstvo, poljoprivrednog fakulteta iz Ljubljane.

Na savjetovanju se okupilo oko sedamdesetak znanstvenih i stručnih radnika, te predstavnika proizvodnih organizacija i nekoliko proizvođača-privatnika.

Premda je savjetovanje obuhvaćalo vrlo značajnu problematiku iz naše poljoprivredne proizvodnje, koja bi u sadašnjem trenutku mogla aktivirati korištenje značajnih prirodnih resursa i biti pokretač s realnim perspektivama za uključivanje i u međunarodnu razmjenu, sticao se utisak, da nije dovoljno kompleksno i interdisciplinarno sagledavana i raspravljana problematika, a pogotovo, da nema jasno i smjelo formuliranih akcija, koje bi bile u stanju pokrenuti povoljna kretanja, za njezino unapređenje.

Iako se radilo o užem području ove proizvodnje, ovčjem i kozjem mljekarstvu, ipak smatram, da je struka trebala naglasiti neka pitanja i dati stručni putokaz unapređenja ovčarske i kozarske proizvodnje u cjelini, jer bez toga nema naprednog ovčjeg i kozjeg mljekarstva.

Trebalo je jasno zahtijevati reafirmaciju kozarske proizvodnje, koja je formalno još izvan zakona i prepuštena stihijskom i tako reći, samovoljnom, prvenstveno, nestručnom obnavljanju, a to znači i vraćanju osnovnih privrednih aktivnosti na velikom dijelu naših poljoprivrednih površina i proizvodnih regija.

U »Studiji razvoja ovčarstva šireg područja Vlašića«, naglašava se do-
duše, da je organizirana kooperativna, seljačka proizvodna baza tog razvoja,
ali se nedovoljno i nejasno ocrtavaju perspektive i uvjeti, koji bi tu proiz-
vodnju mladim seljačkim proizvođačima učinili interesantnom, jer buduć-
nost te proizvodnje ne mogu biti stada od 75 grla kod 260 proizvođača, s
kojima se sada prvenstveno računa. Premalo se naglašava i neophodno podi-
zanje obrazovanja seljaka-proizvođača u proizvodno-tehnološkom pogledu,
bez čega se unapređenje ove proizvodnje također neće moći postići, pa bi
možda trebalo i misliti na organiziranje »ovčarske škole« za seljake proiz-
vođače, u sklopu podizanja društvene farme, što bi sigurno bilo od većeg
značaja za razvoj ovakove proizvodnje, od planiranih drugih infrastrukturnih
objekata.

Savez poljoprivrednih inženjera i tehničara Jugoslavije bio je glavni
organizator drugog jugoslavenskog savjetovanja na temu: **Proizvodnja i
korištenje stočne hrane u brdsko-planinskim područjima Jugoslavije**«, koje
je održano 3. i 4. srpnja 1987. godine na Zlatiboru u Partizanskim Vodama.

U 10 referata obrađeni su neki osnovni aspekti proizvodnje stočne hrane
u brdsko-planinskim područjima, prvenstveno s gledišta travnjačke proiz-
vodnje.

U po jednom referatu dat je osvrt na prijedlog dogovora o razvoju
agroindustrijske proizvodnje na brdsko-planinskom području, zatim o zna-
čenju sredstava fonda federacije kao materijalni podsticaj samoupravnog
udruživanja rada i sredstava OUR-a na realizaciji zajedničkih programa ra-
da, te opći referat o razvoju i unapređenju poljoprivredne proizvodnje u
brdsko-planinskom području, kroz osvrt na studiju faktibiliteta »Zlatiborski
suvati«.

Referatima se, ne znam po koji puta utvrdilo, da proizvodnja stočne
hrane, naročito s aspekta travnjaka, nije u nas tehnološki problem, jer
posjedujemo rezultate koji takovu proizvodnju mogu četiri i više puta po-
većati. Prikazano je i praktično intenziviranje proizvodnje travnjaka u or-
ganizaciji OUR-a »Zlatiborski suvati«, pri čemu je demonstriran i rad čak
stroja za mljevenje kamenja i na taj način stvaranje vrlo povoljnih uvjeta
za sjetvu umjetne livade.

Kao gost suorganizatora savjetovanja PKB-Institut za naučna istraži-
vanja »Agroekonomik«, prof. dr Christensen, s Univerziteta Saskatchewan iz
Kanade, u svojem izlaganju se osvrnuo na neophodnost razdvajanja proizvod-
nje mlijeka i mesa unutar govedarske proizvodnje, radi efikasnog korište-
nja krme s travnjaka, posebno u brdsko-planinskim područjima. Time je
potvrdio i u diskusiji iznijete pokusne rezultate i iskustva takove proizvod-
nje, koji su postignuti na Stanici za brdsko-planinsku proizvodnju Fakul-
teta poljoprivrednih znanosti u Zagrebu.

Ovo savjetovanje je u stvari potvrdilo, da rješavanje pitanja unapređe-
nja poljoprivredne proizvodnje brdsko-planinskih područja u nas, gdje su
osnovni prirodni resursi travnjaci, nije pitanje intenziviranja ove proiz-
vodnje, već u prvom redu pitanje uvođenja adekvatnih sistema i tehnologija
stočarske proizvodnje koje mogu iskoristiti te resurse i transformirati ih u
visokovrijedne stočarske proizvode, prvenstveno meso.

Stoga se ne može očekivati niti puni uspjeh ovoga, niti budućih savje-
tovanja, ako ne bude integralno tretirana i rješavana problematika primar-

ne proizvodnje travnjaka i mogućnosti i sistema njezine transformacije u tržišne poljoprivredne proizvode kroz zajedničku diskusiju i suradnju stručnjaka za travnjačku i stočarsku proizvodnju. *Jednako se tako neće moći postići efikasno unapređenje poljoprivredne proizvodnje brdsko-planinskog područja, dok se ne shvati, da je ona integralni dio naše ukupne poljoprivredne proizvodnje, koja jedino zajedno s proizvodnjom ravničarske poljoprivrede, uz respektiranje bio-ekoloških i ekonomskih specifičnosti, može naći put svoga unapređenja i pridonijeti napretku naše ukupne poljoprivredne proizvodnje.*

Prof. dr Jan Čížek